

KVÆGS ÆDELYST PÅ ARTSRIGE GRÆSMARKER

Malkekøers **ædelyst til hvidkløver og rajgræs er høj**, men de æder også gerne cikorie og vejbred.

GRÆSMARKER MED FORSKELLIGE arter af græsser, kløver og andre bælgeplanter og urter kan potentielt skabe større udbyttestabilitet, øget kulstoflagring, reduceret kvælstofudvaskning, øget biodiversitet og lavere ukrudtstryk. Kombinationen af forskellige rodtyper og -dybder samt symbioser giver en dybere udnyttelse af jorden og dennes ressourcer. Eksempler er kommens dybdegående pælerod med små siderødder og kællingetands symbiose med kvælstoffikserende knoldbakterier.

Køerne skal kunne lide de mange forskellige arter for, at det hele går op i en højere enhed. Derfor undersøger Innovationscenter for Økologisk Landbrug i samarbejde med DLF i øjeblikket malkekøers ædepræferencer i demoparceller som en del af projektet GrassRotate.

Forhold, der påvirker ædelysten

Køer foretrækker planter, hvor sukker- og energiindholdet er højt, fiberindholdet er lavt, og hvor der er et lavt indhold af nitrat-N og bitterstoffer. Samtidig ved vi, at f.eks. en ru eller strid overflade på planten eller dele af planten, udbud og tæthed, prægning og vaner samt flokhierarki og belægningsgrad påvirker ædelysten.

Køernes præferencer

Hvidkløver, rajgræs og timoté er eksem-

●
Køer foretrækker planter med højt sukker- og energiindhold

pler på planter, som køer generelt har en god ædelyst til. Foreløbige resultater i GrassRotate viser da også, at køerne gerne vil æde hvidkløver. I maj syntes ædelysten også høj for vejbred og cikorie. I september var ædelysten for vejbred dog lavere, mens den fortsat var høj for hvidkløver og cikorie. I både maj og september var en-grapgræs godt nedbidt efter afgræsningen. Ædelysten syntes mindre på f.eks. kællingetand og lucerne. I et Schweizisk studie så man omvendt, at køer afgræssede mest på parceller med kællingetand og lucerne.

Sådan har vi gjort

Demoparcellerne, som køernes ædepræferencer er undersøgt på, har haft 14 dages hviletid til genvækst forud for hver undersøgelse. Således har stubhøjderne før afgræsning i maj varieret fra 5,4 cm i hvidkløver op til 9 cm i vejbred og med en middelhøjde på 7 cm. Tilsvarende for september varierede stubhøjderne fra 3,6 cm i kommen og 7,4 cm i kællingetand og alm. rajgræs og med en middelhøjde på 5,6 cm.

Individer har forskellige præferencer

Når studier inkluderer adfærdsobservationer i forsøg med ædepræferencer, er der store individforskelle mellem køer. Udover individuel præference kan hierarki og flokstruktur påvirke koens umiddelbare præference. En så vidt mulig ensartet artsrig afgræsningsmark vil udvaske den faktor. ●

AF ANN-SOFIE KROGH ANDREASSEN,
INNOVATIONSCENTER
FOR ØKOLOGISK LANDBRUG

STØTTET AF

Mælkeafgiftsfonden

Ædelysten til cikorie er høj. Her ses cikorie før og efter afgræsning d. 26. maj.

Foto: Irene Fisker.